

Zakaj so pomorski agenti danes pomembnejši kot kdaj koli prej!

Že sam izraz 'pokličite Agent'a, ki je namenjen tako ladjarjem kot najemnikom prevozov, ponazarja pomembnost tega poklica. V ZDA imajo Agenti pesem pravzaprav svojo himno s tem naslovom. Zavedati se moramo, da pomorski agent ni samo pristaniški agent, ki skrbi za ladje v pristaniščih temveč tudi agent, ki zaključuje prevoze linijskih tovorov, zaključuje tovore v prosti plovbi in vse vrste najemov ladij: za potovanje, več potovanj ali časovni najem. To pomeni, da je delokrog pomorskega agenta izredno širok in zahteven, saj zahteva ogromno znanja in iznajdljivosti ter sposobnosti sodelovanja tako z oblastmi kot z pristanišči ter vsemi ostalimi, kot so: vkrcevalci in prejemniki tovorov, špediterji, kontrolnimi hišami, policijo, carino, popravilnicami vseh vrst, itn.

Ni slučajno v pomorstvu in širše za poklic agenta nastal izrek »my word is my bond« oziroma *»moja beseda je moje jamstvo«*! Zakaj? Zato ker mora Agent v podrobnosti poznati pomorsko poslovanje in se mora pravilno odzvati v vsakršnem problemu, ki jih v pomorskem poslovanju ni malo. Čeprav agent dela v imenu in za račun principala ima zelo veliko odgovornost saj se srečuje z ogromnimi vrednostmi tako ladij, kot tovorov in časom: ne pozabimo, da če kje velja izrek: *»time is money«* ali *»čas je denar«*, ta velja najprej v pomorstvu. Agent zastopa svojega principala, ki je lahko ladjar ali najemnik, odvisno od vloge v kateri se pojavlja v določenem poslu. Tako poznamo naslednje dejavnosti pomorskih agentov:

Osnovna dejavnost je: pristaniški agent. Agent ima veliko odgovornost saj mora pravočasno obvestiti vse o prihodu ladje, tako pristaniško oblast kakor tudi prekladalce tovorov ter vse ostale vpletene v pristanek ladje ter seveda vkrcevalce in/ali prejemnike tovorov oziroma njihove špediterje. Agent mora ponuditi pomoč, asistenco poveljniku in posadki glede naročanja, zlaganja in zavarovanja, sprejema in/ali predaje tovorov. Seveda mora izdelati tudi vse tovarne dokumente za vkrcani in/ali izkrcani tovor, pridobiti plačilo voznin in poskrbeti za pravilno primopredajo tovorov in originalnih nakladnic, ki kot vemo so vrednostni papirji. Iz tega izhaja, da dela pomorski agent z ogromnimi vrednostmi ne samo ladij temveč tudi tovorov. Agent skrbi, da imajo ladje čim krajši postanek v pristanišču, da so vse storitve, ki jih opravljajo drugi kvalitetne in opravljene v čim krajšem času. Posebno skrb posveča agent tudi posadki: z zdravstveno oskrbo, oskrbo z hrano in vodo in vsa mogoča popravila, ki jih na ladji potrebujejo od raznih popravilnic. Posebno skrb pa agent posveča stroškom ladje, ki morajo biti po pravilu čim nižji, za vse izredne stroške pa mora dobiti soglasje ladjarja. O vsem dogajanju z ladjo in tovorov agent redno obvešča ladjarja. Danes glede na izredne možnosti komunikacij agent lahko dobi soglasje ladjarja za kakršenkoli strošek ali dogodek. No ne glede na možnosti komuniciranja se je agentsko delo v zadnjih letih še povečalo in postalo še bolj odgovorno, saj ima čas še večjo veljavo kot včasih!

Broker. Broker je posrednik pri zaključevanju prevozov med lastnikom tovora-najemnikom ladijskega prostora ter ladjarjem-prevoznikom predvsem v proti plovbi. To je zahtevno in odgovorno delo, čeprav broker ni stranka iz prevozne pogodbe (Charter Party). Broker mora poznati vse vrste ladij in večino tovorov, saj mora posredovati oziroma nuditi le ladje, ki so sposobne prepeljati določen

oziroma ponujen tovor in to pod najboljšimi pogoji, oziroma pod pogoji s katerimi se strinjata tako ladjar kot najemnik. Za to delo so potrebna leta in leta izkušenj. Vsekakor pa je to eno od najzanimivejših del, ki jih opravlja pomorski agent. V brokersko delo spada tudi zaključevanje ladij v časovni najem (Time charter) in to za potovanje, več potovanj ali za določen čas: nekaj mesecev ali let. Sem spada tudi zaključevanje najema ladje brez posadke (bareboat charter). Za vse te dejavnosti so potrebna mnoga leta delovnih izkušenj ne glede na pridobljeno šolsko izobrazbo, vključno temu pa je skoraj nujno potrebno poznati nekoga, ki ima še več delovnih izkušenj in ki lahko v marsičem svetuje.

Agent za zaključke ali 'booking agent' – sklepa prevozne pogodbe linijskih tovorov. Tudi ta agent mora dobro poznati ladje svojega principala, njegove pogoje prevozov, vsa njegova namembna pristanišča in tamkajšnje pogoje in uzance, njegovo opremo posebno, ko gre za kontejnerske ali ro-ro ladje. Mora biti na tekočem z cenovno politiko prevoznih postavk ladjarja in nuditi njegove možnosti prevoza tovorov na njegovi liniji. Obenem mora dobro poznati dejavnost ev. konkurence na njegovem področju in o temu poročati svojemu principalu.

Pomorski agent se lahko pojavlja tudi v drugačnih vlogah, kot: canvassing agent (agent ki proučuje trg in o temu poroča principalu), protecting agent (ali po slovensko zaščitni agent), sub-agent (ali pod agent – ko opravlja določene dejavnosti za ladjarjevega agenta, generalni agent (ko agent pokriva določeno področje in mu ladjar jamči, da ne bo upošteval ponudbe drugih agentov temveč jih bo napotil na tega svoje agent), in še bi se našle kakšne varijante.

Iz vsega navedenega izhaja:

- da je pomorski agent desna roka ladjarja (ali principala katerega zastopa)-
- da je od njegove aktivnosti v veliki meri odvisen uspeh ladjarja na določenem področju ali v določenem pristanišču
- da je ladjarjev agent vsestransko pomorsko strokoven in razgledan
- da v podrobnosti pozna pogoje in navade v pristanišču in na področju na katerem deluje
- da ima dobre odnose tako z strankami kot z oblastnimi strukturami na njegovem področju, kako bi delo potekalo brez zastojev in v zadovoljstvo strank.

Odgovornost in izzivi pomorskega agenta:

- Agent je tisti ki ima, po pilotu seveda, prvi stik z poveljnikom in posadko, kar poudarja njegovo pomembnost. Agent preda ladji »prosti promet« z obalo, ne glede na carino in policijo, ki opravljajo svojo kontrolo. Kdaj torej ladja dobi prosti promet?
- Agent kontrolira katere dokumente lahko podpisuje poveljnik ladje. Potrjevanje izvršenih del, primopredaje tovorov, izvršene storitve, prekinitve, itn.
- Luka/stevedorji ne morejo spreminjati načrta dela brez vednosti agenta in posledično ladje.
- Agent skupaj z poveljstvom ladje vodi in vsklajuje časovne tablice (porabljen čas).

-Agent kontrolira izvajanje naročenih del. Vodi dnevno evidenco opravljenega dela kakor tudi vseh zastojev.

-Agent je v stalnem kontaktu z strankami ter jih obvešča o možnostih prevozov njihovih tovorov.

-Agent išče nove stranke in jih seznaja z možnostmi prevozov njihovih tovorov in seveda z vsemi prevoznimi in pretovornimi stroški.

-O stanju na trgu katerega pokriva obvešča svoje ladjarje. O možnostih ladjarjev pa lastnike tovorov.

To bi bila izhodišča za upam plodno razpravo na to temo.